

Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam

Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att barn och unga i samhällsvård hör till samhällets mest utsatta grupper men att deras skolgång trots detta ofta är bristfällig, fragmenterad och fylld av avbrott.

Motionärerna lyfter modellen UppSam som har utvecklats i Uppsala för att ge elever i samhällsvård ett samordnat och strukturerat stöd i sin skolgång. Modellen bygger på ett nära samarbete mellan UppSams särskilda lärarteam och elevens nätverk, i linje med Socialstyrelsens nationella stöd SAMS.

Motionärerna anser att Stockholms stad bör utreda möjligheten att införa en modell lik UppSam – anpassad till stadens förutsättningar – i syfte att säkra skolgången för barn och unga i samhällsvård.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Institutionen för socialt arbete - Stockholms universitet.

Institutionen för socialt arbete - Stockholms universitet har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret delar motionärernas beskrivning av att barn och unga i samhällets vård löper risk för bristfällig skolgång samt att skolan är en avgörande skyddsfaktor för barn i samhällets vård. Kontoret lyfter att Stockholms stad därför

redan idag arbetar i linje med *Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång* (SAMS) samt med insatser som Skolfam och skolsamordnare.

Socialnämnden bedömer att befintliga strukturer är tillräckliga och att fokus framåt ligger på att upprätthålla och förbättra pågående arbete och samverkan.

Utbildningsnämnden instämmer i att strategier och arbetsformer behöver fortsätta utvecklas för att säkerställa placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång i staden. Nämnden är bekant med modellen *UppSam* och lyfter att utbildningsförvaltningen sedan tidigare har påbörjat en dialog internt för att utreda om det finns delar av modellen som är applicerbara inom Stockholms stad

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd delar motionärens bild av att barn och unga i samhällsvård är en utsatt grupp. Nämnden lyfter att det sedan budget 2025 finns ett uppdrag att skolsamordnare ska spridas och implementeras i hela staden och det ska nu finnas skolsamordnare i alla stadsdelsförvaltningar.

Farsta stadsdelsnämnd ser inget behov av att utreda möjligheterna att införa arbetsmetoden inom staden då det redan finns skolsamordnare för placerade barn och unga som arbetar med likande upplägg.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd bedömer att motionens intentioner redan är uppfyllda genom Skolfam, som är en etablerad, kunskapsbaserad och evidensprövad arbetsmodell med fokus på att förbättra skolresultat och skolgång för barn och unga i familjehemsvård.

Järva stadsdelsnämnd delar motionärernas bild av att skolan är viktig för barn och att skolgången för barn i samhällsvården riskerar att bli bristfällig. Nämnden lyfter att de idag arbetar med Skolfam, med skolsocionomer och i enlighet med SAMS. Nämnden avser, med grund i de positiva resultaten för Skolfam och skolsocionomer samt befintliga arbetssätt enligt SAMS, att fortsätta arbetet inom ramen för etablerade arbetssätt.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser inte att barn och unga skulle gynnas av att införa ytterligare en modell. Däremot ser nämnden det som positivt att de två övergripande modeller som finns utvärderas och utvecklas och då tar inspiration och inför förbättringar från andra modeller runt om i landet och världen

Föredragande borgarrådets synpunkter

Idag beror elevernas resultat i allt för stor utsträckning på vilken utbildningsnivå eller livssituation deras föräldrar har. Barns möjligheter att klara av skolan ska inte vara beroende av föräldrarnas förutsättningar.

Barn som är placerade i samhällsvård är en av samhällets mest sårbara grupper. För många elever är skolan en trygg punkt i vardagen, inte minst för de som saknar stabilitet i hemmet. Vi vet också att skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn som riskerar att hamna snett. Därför arbetar staden redan idag i linje med SAMS och även med insatser som Skolfam och skolsamordnare.

Placerade elever är en grupp som har svårare i skolan än andra elever. Där har vi ett stort ansvar över att se till att de klarar skolan och får de möjligheter som de behöver för att ta sig vidare i livet. Samhället kan inte svika de här barnen, utan vi behöver fortsätta att utveckla vårt arbete för att ge dem en bra och stabil skolgång. Det är bra att stadens utbildningsförvaltning tar vara på effektiva arbetssätt och metoder från andra städer, exempelvis modellen UppSam från Uppsala.

Bilaga

Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam, dnr KS 2025/1207-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Den rödgröna majoriteten väljer i sitt svar att hänvisa till att det redan finns insatser på plats, såsom Skolfam, skolsamordnare, skolsociala team och SAMS, och drar därmed slutsatsen att stadens skolstöd för placerade barn är tillräckligt. Det är en slutsats som saknar tillräckligt underlag.

Vi har varit drivande i införandet av skolsamordnare, vilket är en viktig reform och en betydelsefull förstärkning av stadens arbete. Men att en funktion finns i hela staden innebär inte i sig att stödet är tillräckligt, likvärdigt eller systematiskt. Uppdrag och arbetssätt skiljer sig mellan stadsdelar, och det saknas fortfarande ett tydligt stadsövergripande grepp som säkerställer att alla placerade barn, oavsett placeringsform, får ett sammanhållet och strukturerat skolstöd genom hela placeringen.

Det mest problematiska är att staden fortfarande inte följer upp placerade barns skolresultat på aggregerad nivå. Stockholmsliberalerna har under lång tid krävt en sådan uppföljning. Utan systematisk redovisning av exempelvis betyg, skolnärvaro och gymnasiebehörighet saknas underlag för att bedöma om insatserna faktiskt fungerar. Då vet man inte vad som ger resultat, var bristerna finns eller vilka stadsdelar som halkar efter. Det enda vi vet om gruppen är Socialstyrelsens uppgift om behörighet till gymnasiet, där endast 35 procent av barn som varit placerade hela årskurs 9 blev behöriga. Att i det läget slå fast att befintliga insatser räcker saknar grund.

Motionen syftar till att ta nästa steg. Skolfam är en viktig modell, men den omfattar inte alla placerade barn. Barn i jourhem, HVB, stödboende och andra

placeringsformer riskerar fortfarande att falla mellan stolarna. UppSam visar hur ett mer sammanhållet stöd kan organiseras med tydliga faser, ansvar och uppföljning genom hela placeringskedjan. Det handlar inte om att avveckla fungerande insatser, utan om att stärka dem och göra stödet mer likvärdigt i hela staden.

Föredragande borgarråd framhåller i sina synpunkter att det är positivt att utbildningsförvaltningen tar vara på metoder från andra städer, exempelvis UppSam. Det är i sak välkommet, men gör majoritetens ställningstagande än mer svårbegripligt. Motionen yrkar inte på ett omedelbart införande av UppSam i hela staden, utan på att staden ska utreda möjligheten att pröva modellen eller delar av den. Om majoriteten själv anser att det är värdefullt att ta tillvara på metoder från andra städer borde den rimliga slutsatsen vara att bifalla motionen.

I utbildningsnämndens tertiärrapport nämns UppSam inte alls. Avsnittet om placerade barn tar upp skolsociala team, skolsamordnare och SAMS, men inget beslut om att testa eller utreda UppSam. Utbildningsförvaltningens skrivning handlar snarare om att man känner till modellen, har påbörjat en intern dialog om delar av arbetssättet kan vara applicerbara och att det är önskvärt att skolsamordnarna blir befästa och inarbetade innan ett nytt utvecklingsarbete inleds. Det är något annat än att faktiskt pröva modellen.

Majoriteten förklarar därmed motionen besvarad med hänvisning till befintliga insatser, samtidigt som man i andra delar lovordar UppSam utan att fatta beslut om vare sig utredning eller försök. Det är särskilt problematiskt eftersom staden samtidigt saknar den uppföljning som skulle krävas för att veta om befintliga insatser ger tillräcklig effekt för placerade barns skolgång.

Att skolsamordnare finns i alla stadsdelar sedan hösten 2025 kan inte användas som skäl för att skjuta annat utvecklingsarbete på framtiden, särskilt när gruppens skolresultat är så allvarligt svaga och när stadens egen resultatuppföljning brister. Tvärtom borde skolsamordnarna vara en grund att bygga vidare på. UppSam eller delar av modellen skulle kunna provas för att stärka struktur, ansvar och uppföljning kring de barn som inte fullt ut fångas av dagens arbetssätt.

När majoriteten avvisar behovet av en sådan översyn, trots att uppföljningen fortfarande brister, signalerar det en ovilja att säkerställa att alla barn i samhällsvård faktiskt får den skolgång de har rätt till. Det är inte tillräckligt att hänvisa till att arbete pågår. Placerade barn behöver en stad som systematiskt följer deras skolgång, ser resultaten och vågar pröva arbetssätt som kan ge bättre stöd.

Mot denna bakgrund borde motionen bifallas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 17 juni 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) och Gulan Avci (L) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att barn och unga i samhällsvård hör till samhällets mest utsatta grupper men att deras skolgång trots detta ofta är bristfällig, fragmenterad och fylld av avbrott. För barn som placeras i familjehem, jourhem eller HVB riskerar skolan att bli ännu ett område där det saknas kontinuitet, långsiktighet och ett tydligt ansvar.

Motionärerna lyfter modellen UppSam som har utvecklats i Uppsala för att ge elever i samhällsvård ett samordnat och strukturerat stöd i sin skolgång. Genom fyra tydliga faser – planering, introduktion, pågående stöd och avslutning – får både eleven och skolan det stöd som krävs för att skolstart, skolvardag och skolövergångar ska fungera. Modellen bygger på ett nära samarbete mellan UppSams särskilda lärarteam och elevens nätverk, i linje med Socialstyrelsens nationella stöd SAMS.

En grundläggande del inom UppSam är att Uppsala tar ansvar även för placerade barn hemmahörande i andra kommuner. Det är en grupp som ofta har störst behov av den här typen av stöd. Motionärerna skriver att liknande problem även finns i Stockholms stad. Elever i samhällsvård byter alltför ofta skola utan fungerande överlämning, saknar stabil skolgång och riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda. Forskning visar samtidigt att en fungerande skolgång är en av de enskilt viktigaste skyddsfaktorerna för barn i utsatthet.

Motionärerna menar att Stockholms stad bör därför utreda möjligheten att införa en modell lik UppSam – anpassad till stadens förutsättningar – i syfte att säkra skolgången för barn och unga i samhällsvård. En motsvarande modell i Stockholm bör även den inkludera barn som kommer från kommuner utanför Stockholms stad.

Det är ett konkret steg för att förbättra livschanserna för en särskilt utsatt grupp, och det ligger i linje med stadens arbete för likvärdig utbildning och förebyggande sociala insatser. Med anledning av detta föreslår motionärerna:

1. Att staden utreder möjligheten att införa en modell lik UppSam i Stockholms stad, i syfte att samordna och stärka skolgången för barn och unga i samhällsvård.
2. Att utredningen ska innehålla en analys av behov, resurser, samverkansstruktur och möjliga organisatoriska lösningar, samt förslag på eventuell försöksverksamhet.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Institutionen för socialt arbete - Stockholms universitet.

Institutionen för socialt arbete - Stockholms universitet har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	7
Socialnämnden.....	8
Utbildningsnämnden.....	10
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	11
Farsta stadsdelsnämnd	12
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	13
Järva stadsdelsnämnd	13
Kungsholmens stadsdelsnämnd	15
Reservationer m.m.	16

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 februari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärernas beskrivning av att barn och unga i samhällets vård löper risk för bristfällig skolgång. Stadsledningskontoret delar även motionärernas bild av att skolan är en avgörande skyddsfaktor för barn i samhällets vård. Stockholms stad arbetar därför redan idag i linje med *Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång* (SAMS) samt med insatser som Skolfam och skolsamordnare.

Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång (SAMS) är ett stöd för samverkan mellan socialtjänst och skola när placering innebär skolbyte, för att säkerställa kontinuerlig skolgång för barn och unga i samhällsvård. Kontinuerlig skolgång innebär kontinuerlig både i tid och innehåll, utan avbrott och att utbildningen bygger på elevens förutsättningar och kunskapsnivå. SAMS har tagits fram gemensamt av Skolverket, Socialstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. SAMS kan användas vid alla placeringsformer och vid skolformerna förskoleklass, grund- och gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola.

Skolfam är en forskarstödskolsatsning inom familjehemsvården för barn mellan sex till 12 år som är familjehemsplacerade av Stockholms stad, bor i familjehem och går i kommunal eller fristående skola i Stockholms län. Till varje barn knyts ett team med psykolog, specialpedagog och ansvarig socialsekreterare som samverkar med skolan. Med hjälp av psykologiska och pedagogiska standardiserade tester och frågeformulär kartläggs barnets individuella förmågor och förutsättningar för lärande. Tillsammans

med skolan och Skolfam upprättas en utbildningsplan som följs upp regelbundet av Skolfam. Efter två år görs kartläggningen om för att undersöka om insatserna gett resultat.

Skolsamordnare var ett projekt som gjordes permanent i Stockholms stads samtliga stadsdelsnämnder i maj 2025. Målgruppen är barn och unga placerade på hem för vård eller boende (HVB), Statens institutionsstyrelses särskilda ungdomshem (SiS), skyddat boende, stödboende samt behandlingsfamiljer. Skolsamordnaren arbetar i enlighet med SAMS som syftar till att verka för en obruten skolgång.

Skolsamordnaren samverkar med skolan inför, under och efter placering samt ansvarar för uppföljning av skolresultat och skolnärvaro minst fyra gånger per läsår.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stads insatser motsvarar det som motionärerna efterfrågar och stadsledningskontoret ser därför inte behov av att utreda införandet av en ny modell.

Jan Jönssons och Anne-Lie Elfvéns (båda L) motion om att utvecklas skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam anses vara besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 februari 2026 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Motionen föreslår att Stockholms stad ska utreda förutsättningarna för att införa en samordnad modell, liknande UppSam, i syfte att stärka skolgången för barn och unga i samhällsvård. Utredningen föreslås omfatta även barn placerade i Stockholms stad av andra kommuner samt inkludera analys av behov, resursåtgång, samverkansformer och organisatoriska lösningar, med möjlighet till en tidsbegränsad försöksverksamhet. Bakgrunden är att barn och unga i samhällsvård generellt uppvisar lägre skolresultat, delvis till följd av bristande samordning mellan skola och socialtjänst, samt positiva erfarenheter från Uppsala kommuns modell UppSam.

Förvaltningen delar motionens problembeskrivning att barn och unga inom samhällsvård utgör en särskilt utsatt grupp och instämmer i forskningens slutsatser om målgruppens sämre skolutfall.

Stadsdelsnämnderna har det övergripande ansvaret för placerade barn och unga i samhällsvård, både före, under och efter placering. Enligt socialtjänstlagen ska vårderna

följas noggrant och barnets behov tillgodoses, vilket även omfattar rätten till skolgång, oavsett var i landet placeringen sker.

För att säkerställa placerade barns rätt till utbildning krävs en fungerande tvärprofessionell samverkan mellan socialtjänst och skola. För detta ändamål används olika stödmodeller såsom SAMS, Skolfam och Skolsamordnare.

SAMS är ett gemensamt nationellt ramverk för samverkan som syftar till att säkerställa en sammanhållen, rättssäker och kontinuerlig skolgång vid placeringar som medför skolbyte, utifrån barnets individuella behov och rättigheter. Den nationella stödmodellen har tagits fram av Socialstyrelsen, Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndig (SPSM).

Modellen kan tillämpas vid placeringar enligt SoL, LVU och lagen om placering av barn i skyddat boende, inom förskoleklass, grundskola och gymnasieskola. I Stockholms stad används SAMS sedan juni 2021 av samtliga stadsdelsförvaltningar och omfattar alla placeringsformer. SAMS tydliggör roller och ansvar mellan socialtjänst och skola och är uppbyggd kring tre faser: inför placering, under pågående placering och inför avslut av placeringen. Stegen utgår från gällande lagstiftning och beskriver arbetsmoment, syfte och ansvar i respektive verksamhet.

Som det framgår i motionen arbetar UppSam, likt Stockholm stad, enligt stödmodellen SAMS.

Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen i Stockholms stad har sedan flera år en etablerad och strukturerad samverkan med återkommande informations- och samverkansmöten för medarbetare inom skola och socialtjänst kring tillämpningen av stödmodellen. Därutöver genomförs regelbundna samverkansmöten på chefsnivå mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen och båda deltar i Socialstyrelsens nationella samverkan kring SAMS-stödet.

Skolfam är en forskningsbaserad arbetsmodell som utvecklades i början av 2000-talet i Helsingborg genom samverkan mellan socialtjänst och skola, med syfte att stärka skolgången för familjehemsplacerade barn. I dag erbjuder Stockholms stad Skolfam till alla barn och unga som är familjehemsplacerade av staden inom Stockholms län.

Modellen ger ett långsiktigt, strukturerat och individuellt anpassat stöd i skolgången genom tvärprofessionella team bestående av psykolog, specialpedagog, socialsekreterare och familjehemssekreterare i nära samverkan med skolan. Genom tidiga, samordnade och förebyggande insatser stärks barnens möjligheter att nå sina utbildningsmål utifrån individuella behov och förutsättningar.

Skolsamordnare är ett arbetssätt som initierades för att undersöka om ett mer intensivt och fokuserat arbete med placerade barns skolgång inom socialtjänsten förbättrar deras skolresultat och rätt till utbildning. Satsningen bygger på forskning som visar att barn och unga i samhällsvård generellt har sämre skolresultat, samtidigt som skolgång är den viktigaste skyddsfaktorn för framtida etablering.

En utvärdering av Ramboll visar att arbetssättet har stärkt barns rätt till skolgång, förbättrat möjligheterna till utbildning utifrån individuella behov och minskat glappet mellan ansvar och genomförande. Skolsamordnarna har haft en central roll som företrädare för skolperspektivet i samverkan mellan socialtjänst, skola och utförare.

Mot bakgrund av de positiva resultaten har skolsamordnarrollen permanentats från och med hösten 2025. Samtliga stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad har nu skolsamordnare, och utbildningsförvaltningens samordnarroll har även den permanentats och utökats.

Sammantaget bedömer förvaltningen att stadens pågående tvärprofessionella samverkan, genom arbetet med nämnda stödmodeller, har stärkts och att befintliga strukturer är tillräckliga, med fortsatt fokus på att upprätthålla och vidareutveckla det pågående arbetet och samverkan.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 februari 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns idag en strukturerad och tydlig samverkan mellan socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, och stadsdelsförvaltningarna i Stockholms stad, med fokus på placerade barns skolgång. Även andra aktörer behövs och är en viktig part för att stödet ska bli samordnat.

Utbildningsförvaltningen instämmer i att strategier och arbetsformer behöver fortsätta utvecklas för att säkerställa placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång i staden. Förvaltningarna fortsätter att följa upp och utveckla den befintliga samverkan.

Sedan 2020 samarbetar utbildningsnämnden nära och omfattande med socialnämnden för att stödja stadsdelsnämnderna i deras arbete med placerade barns och ungas skolgång. Arbetet sker till exempel inom ramen för SAMS (samverkan, socialtjänst och skola) samt insatsen Skolsamordnare för placerade barn och unga.

Förvaltningen känner till modellen UppSam och har sedan tidigare påbörjat en dialog internt för att utreda om det finns delar av modellen som är applicerbara inom Stockholms stad.

Förvaltningen fortsätter att utveckla mottagandet av placerade barn och unga som kommer från andra kommuner och placeras i Stockholm och ser över interna rutiner

för att effektivisera ytterligare. Arbetet har för avsikt att leda till ett bättre och snabbare mottagande av placerade barn och unga i Stockholm stads skolor.

Skolsamordnare finns i alla stadsdelar sedan hösten 2025. Det är önskvärt att den insatsen blir befäst och inarbetad i alla stadsdelar under året innan ett nytt utvecklingsarbete inleds och utreds.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen instämmer med motionärerna om att det är viktigt att placerade barn får en stabil skolgång med strukturerat stöd.

Stadsdelsförvaltningen delar motionärens bild av att barn och unga i samhällsvård är en utsatt grupp. Det finns sedan Budget 2025 ett uppdrag att skolsamordnare skulle spridas och implementeras i hela staden och det ska nu finnas skolsamordnare i alla stadsdelsförvaltningar så även hos Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning.

För 2026 finns resurser avsatta i staden för att arbeta med målgruppen som ingick i projektet (barn och unga på HVB inkl. SiS, stödboenden, skyddade boende för unga, behandlingsfamiljer).

Jämställdhetsanalys

Flickor har under lång tid presterat bättre än pojkar i skolan. I grundskolan har flickorna högre betyg i nästan alla ämnen och de når behörighet till gymnasieskolan i större utsträckning än vad pojkar gör. Nu pekar förvisso statistiken på en ny trend när det gäller flickors och pojkars skolresultat. Flickor presterar visserligen fortsatt bättre än pojkar genom skolgången, men de senaste åren har skillnaderna minskat. Den minskade klyftan beror på att flickornas skolresultat blivit sämre (Skolverket rapport 2025:17).

Placerade barn har sämre skolresultat och även bland de barnen är könsskillnaderna likartade. Både pojkar och flickor behöver få bra stöd i skolgången för att få gymnasiebehörighet.

Barnrättsperspektiv

Alla barn och unga har rätt till samma förutsättningar för att lyckas i skolan och få en likvärdig vård och behandling för sina hälsoproblem. En lyckad skolgång och god

behandling vid psykisk ohälsa ökar möjligheterna till ett bra vuxenliv. Placerade barn och unga har samma rätt till utbildning och skolgång som alla barn och unga. För att säkra rätten krävs samverkan mellan socialtjänsten och skolan, oberoende av barnets placering.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av en motion från Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén, Liberalerna, om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam.

Reservation av Camilla Bergman (L), Olof Peterson m.fl. (M) och Christer Eriksson (C), se Reservationer m.m.

Reservation av Leif Söderström (SD), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Mellan juni 2022 till och med maj 2025 ingick förvaltningen i det sociala investeringsfondsprojektet *skolsamordnare för placerade barn och unga*. Därefter implementerades arbetet i ordinarie verksamhet.

Skolsamordnarnas huvuduppgift är att se till att placerade barn och unga ska klara skolan och att skolgången ska komma igång snabbt vid nystart och även vid behov av skolbyte. Skolsamordnarna arbetar med att stötta, motivera och tillgodose barn och ungas rätt till utbildning inför, under och efter en placering. I arbetet aktiveras alla inblandade parter inklusive barnen själva, deras vårdnadshavare, tidigare och nuvarande skola, socialtjänst och utförare av beviljad vård.

I kommunfullmäktiges budget 2026 klargjordes det att de arbetssätt som utvecklats inom projektet ska permanentas och spridas inom samtliga stadsdelsnämnder i staden.

Då skolsamordnarna har ett likande arbetssätt som modellen UppSam och redan finns etablerad i Farsta, andra stadsdelar samt att skolsamordnare ska finnas i alla stadsdelsförvaltningar 2026, ser förvaltningen att behovet redan är uppfyllt.

Mänskliga rättigheter

Innehållet i motionen är oberoende av kön, därför finns det inga relevanta jämställdhetsaspekter. Arbetet innebär inga miljö- eller klimatkonsekvenser för förvaltningen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 januari 2026 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det som svar på remiss av Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam.

Reservation av Fatima Nur (L), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Staden arbetar sedan flera år tillbaka med Skolfam, en forskningsbaserad arbetsmodell som syftar till att stärka skolresultaten och skapa långsiktig stabilitet i skolgången för barn i familjehemsvård. Arbetssättet bygger på tvärprofessionella team, strukturerad kartläggning, regelbunden uppföljning och ett nära samarbete mellan socialtjänst, skola och familjehem.

Förvaltningen delar motionens problembeskrivning om att placerade barn ofta möter bristande kontinuitet i sin skolgång. Samtidigt konstateras att Skolfam redan motsvarar det som motionen efterfrågar när det gäller samordnat och likvärdigt stöd. Förvaltningen ser därmed inte behov av att utreda införandet av en ny modell, eftersom motionens intentioner bedöms vara tillgodosedda genom stadens befintliga arbete.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 januari 2026 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas bild av att barn och unga i samhällets vård löper risk för bristfällig skolgång. Förvaltningen delar även motionärernas bild att skolan är en avgörande skyddsfaktor för barn i samhällets vård. Förvaltningen arbetar idag i linje med *Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång, SAMS* och har Skolfam och skolsocionomer. Nedan presenteras dessa arbetssätt som förvaltningen bedömer motsvara arbete enligt UppSam-modellen.

Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång (SAMS) är ett stöd för samverkan mellan socialtjänst och skola när placering innebär skolbyte, för att säkerställa kontinuerlig skolgång för barn och unga i samhällsvård. Kontinuerlig skolgång innebär kontinuerlig både i tid och innehåll, utan avbrott och att utbildningen bygger på elevens förutsättningar och kunskapsnivå. SAMS har tagits

fram gemensamt av Skolverket, Socialstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. SAMS kan användas vid alla placeringsformer och vid skolformerna förskoleklass, grund- och gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola. I Järva stadsdelsförvaltning är arbetssätt enligt SAMS etablerat.

Skolfam är en skolsatsning inom familjehemsvården för barn mellan sex till 12 år som är familjehemsplacerade av Stockholm stad, bor i familjehem och går i kommunal eller fristående skola i Stockholms län. Till varje barn knyts ett team med psykolog, specialpedagog och ansvarig socialsekreterare som samverkar med skolan. Med hjälp av psykologiska och pedagogiska standardiserade tester och frågeformulär kartläggs barnets individuella förmågor och förutsättningar för lärande. Tillsammans med skolan och Skolfam upprättas en utbildningsplan som följs upp regelbundet av Skolfam. Efter två år görs kartläggningen om för att undersöka om insatserna gett resultat. Skolfam är en fortskarstödd arbetsmodell som har utvärderats i Helsingborg (år 2005 – 2008) och i Norrköping (år 2009 – 2011) med mycket goda resultat. Utvärderingarna visar att det går att påverka barnens utbildningsresultat i positiv riktigt med hjälp av rätt insatser.

Skolsocionomer var ett projekt som gjordes permanent i Stockholms stads alla stadsdelsförvaltningar i maj 2025. Målgruppen är barn och unga placerade på hem för vård eller boende (HVB), Statens institutionsstyrelses särskilda ungdomshem (SiS), skyddat boende, stödboende samt behandlingsfamiljer. Skolsamordnaren arbetar i enlighet med SAMS som syftar till att verka för en obruten skolgång. Skolsocionomer samverkar med skolan inför, under och efter placering samt ansvarar för uppföljning av skolresultat och skolnärvaro minst fyra gånger per läsår. I samband med hemflytt planerar skolsocionomen för skolgång och säkerställer stöd för att upprätthålla fungerande skolgång. Vid behov initieras insatser inom öppenvården med avsikt att stabilisera skolgången. Skolsocionomen är socionom, anställd inom socialtjänstens myndighetsutövande del och dokumenterar sitt arbete direkt i barnets journal.

Hösten 2024 presenteras utvärdering av projektet skolsocionomer genomfört av företaget Ramboll. Utvärderingen visar att skolsocionomer har skapat positiva resultat för berörda barn och unga. Skolsocionomernas arbete har tidigarelagt skolstarten efter placeringen från tidigare i genomsnitt tre veckor till cirka fem dagar. Skolsocionomers anställning inom myndighetsövning har varit en framgångsfaktor då det möjliggjort involvering i utredningar och spridit kunskap till socialsekreterare ansvariga för placeringen. Vidare visar utvärderingen att skolsocionomerna säkerställer arbete enligt SAMS.

Utbildningsförvaltningen ansvarar för alla barns skolgång, socialförvaltningen ansvarar för placerade barns skolgång. UppSam är främst ett stöd för skolan. Skolfam och skolsocionomer är utformade för att ge placerade barn stöd gällande skolgång. SAMS är ett stöd för alla barn i samhällets vård, oavsett folkbokföringskommun och bedöms kunna tillgodose behov av kontinuerlig skolgång för barn placerade i Järva stadsdelsförvaltning tillhörande i andra kommuner.

Förvaltningen avser, med grund i de positiva resultaten för Skolfam och skolsocionomer samt befintliga arbetssätt enligt SAMS att fortsätta arbetet inom ramen för etablerade arbetssätt.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Att en bra skolgång och godkända betyg är en viktig skyddsfaktor för barn och unga är väl beforskat och väl känt inom socialtjänsten. Det är också väl känt att barn och unga som är placerade i samhällets vård har en mer problematisk skolgång än de barn och unga som inte är placerade. Anledningen till detta kan bero på en mängd olika faktorer och socialtjänsten behöver därför ha tillgång till olika typer av insatser för att stödja barn och unga vid behov. Idag följs barn och ungas skolgång upp regelbundet och dokumenteras i journal och överväganden vilket leder till att barn och ungas individuella behov i skolfrågan är väl kända av ansvariga socialsekreterare.

I Stockholms stad finns idag två övergripande insatser gällande skolgång för placerade barn. Den ena är SkolFam som är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn placerade i familjehem. Modellen arbetar utifrån en vetenskapligt utvärderad manual och bygger på samverkan mellan socialtjänst, familjehem och skola. Den andra är skolsamordnare för placerade barn och unga som arbetar med barn i andra placeringar än familjehem. Skolsamordnaren har ansvar för skolfrågor och har mer expertkunskap vilket leder till en bättre skolgång för barn och unga.

Förvaltningen ser inte att det skulle gynna barn och unga att införa ytterligare en modell i Stockholms stad för att hantera placerade barn och ungas skolgång. Däremot ser förvaltningen det som positivt att de två övergripande insatser som finns utvärderas och utvecklas och då tar inspiration och inför förbättringar från andra modeller runt om i landet och världen.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

1. att bifalla motionen, samt,
2. att därutöver anföra.

Den rödgröna majoriteten väljer i sitt svar att hänvisa till att det redan finns insatser på plats, såsom Skolfam och skolsamordnare, och drar därmed slutsatsen att stadens skolstöd för placerade barn fungerar väl. Det är en slutsats som saknar tillräckligt underlag.

Stockholmsliberalerna har varit drivande i införandet av skolsamordnare. Det är en viktig reform och det är bra att den nu är permanent i hela staden. Men att en funktion finns innebär inte att stödet är tillräckligt, likvärdigt eller systematiskt. Uppdrag och arbetssätt skiljer sig mellan stadsdelar. Det saknas fortfarande ett tydligt stadsövergripande grepp som säkerställer att alla placerade barn, oavsett placeringsform, får ett sammanhållet och strukturerat skolstöd genom hela placeringen.

Det mest problematiska är dock att staden fortfarande inte följer upp placerade barns skolresultat på aggregerad nivå. Stockholmsliberalerna har under lång tid krävt en sådan uppföljning. Utan systematisk redovisning av exempelvis betyg, skolnärvaro och gymnasiebehörighet saknas underlag för att bedöma om insatserna faktiskt fungerar. Då vet man inte vad som ger resultat, var bristerna finns eller vilka stadsdelar som halkar efter. Det enda vi vet om gruppen är Socialstyrelsens siffra över behörighet till gymnasiet och den är minst sagt bedrövlig – 35 % för barn som varit placerade hela årskurs 9. Att i det läget slå fast att arbetet är tillräckligt saknar grund.

Motionen syftar till att ta nästa steg. Skolfam är en viktig modell, men den omfattar inte alla placerade barn. Barn i jourhem, HVB och andra placeringsformer riskerar fortfarande att falla mellan stolarna. UppSam visar hur ett mer sammanhållet stöd kan organiseras med tydliga faser, ansvar och uppföljning genom hela placeringskedjan.

Detta handlar inte om att avveckla fungerande insatser, utan om att stärka dem och göra dem likvärdiga i hela staden. När majoriteten avvisar behovet av en översyn, trots att uppföljningen fortfarande brister, signalerar det en ovilja att säkerställa att alla barn i samhällsvård faktiskt får den skolgång de har rätt till.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

Att bifalla motionen.

Att därutöver anföra.

Den rödgröna majoriteten väljer i sitt svar att hänvisa till att det redan finns insatser på plats, såsom Skolfam och skolsamordnare, och drar därmed slutsatsen att stadens skolstöd för placerade barn fungerar väl. Det är en slutsats som saknar tillräckligt underlag.

Stockholmsliberalerna har varit drivande i införandet av skolsamordnare. Det är en viktig reform och det är bra att den nu är permanent i hela staden. Men att en funktion finns innebär inte att stödet är tillräckligt, likvärdigt eller systematiskt. Uppdrag och arbetssätt skiljer sig mellan stadsdelar. Det saknas fortfarande ett tydligt stadsövergripande grepp som säkerställer att alla placerade barn, oavsett placeringsform, får ett sammanhållet och strukturerat skolstöd genom hela placeringen.

Det mest problematiska är dock att staden fortfarande inte följer upp placerade barns skolresultat på aggregerad nivå. Stockholmsliberalerna har under lång tid krävt en sådan uppföljning. Utan systematisk redovisning av exempelvis betyg, skolkävar och gymnasiebehörighet saknas underlag för att bedöma om insatserna faktiskt fungerar. Då vet man inte vad som ger resultat, var bristerna finns eller vilka stadsdelar som halkar efter. Det enda vi vet om gruppen är Socialstyrelsens siffra över behörighet till gymnasiet och den är minst sagt bedrövlig – 35 % för barn som varit placerade hela årskurs 9. Att i det läget slå fast att arbetet är tillräckligt saknar grund.

Motionen syftar till att ta nästa steg. Skolfam är en viktig modell, men den omfattar inte alla placerade barn. Barn i jourhem, HVB och andra placeringsformer riskerar fortfarande att falla mellan stolarna. UppSam visar hur ett mer sammanhållet stöd kan organiseras med tydliga faser, ansvar och uppföljning genom hela placeringskedjan.

Detta handlar inte om att avveckla fungerande insatser, utan om att stärka dem och göra dem likvärdiga i hela staden. När majoriteten avvisar behovet av en översyn, trots att uppföljningen fortfarande brister, signalerar det en ovilja att säkerställa att alla barn i samhällsvård faktiskt får den skolgång de har rätt till. Skolsamordnare finns i alla stadsdelar sedan hösten 2025. Utbildningsförvaltningen menar att det är önskvärt att den insatsen blir befäst och inarbetad i alla stadsdelar under året innan ett nytt utvecklingsarbete inleds och utreds. Men det är likväl så att staden inte följer upp resultaten, vilket vi återkommande påpekat är ett stort problem.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Peter Backlund (L)

Att bifalla motionen.

Att därutöver anföra följande.

Förvaltningens yttrande bygger på en alltför snäv tolkning av motionens intentioner. Att Stockholms stad i dag arbetar med Skolfam och har skolsamordnare på plats i samtliga stadsdelar är positivt, men det innebär inte att motionens förslag därmed är tillgodosett.

Liberalerna har varit drivande i att införa funktionen med skolsamordnare i staden. Det är ett viktigt steg som stärker samverkan mellan socialtjänst och skola. Samtidigt är det uppenbart att skolsamordnarnas uppdrag, mandat och arbetssätt varierar mellan stadsdelar och att funktionen i dag inte utgör ett samlat, strukturerat och likvärdigt skolstöd för alla placerade barn.

Motionen tar sin utgångspunkt i återkommande signaler från berörda verksamheter om att skolgången för placerade barn i praktiken fortfarande inte fungerar tillfredsställande på alla håll. Brister i överlämningar, skolstarter och skolövergångar kvarstår, och stödet ser olika ut beroende på placeringsform och geografisk tillhörighet.

Skolfam är en viktig och välfungerande insats för barn i familjehemsvård, men omfattar inte alla barn och unga i samhällsvård. Barn i jourhem, HVB och barn som är placerade i Stockholms stad men hemmahörande i andra kommuner saknar i dag ett sammanhållet skolstöd på stadsövergripande nivå.

Modellen UppSam erbjuder ett exempel på hur ett sådant stöd kan struktureras genom tydliga faser, ansvarsfördelning och kontinuitet genom hela placeringskedjan. Motionen föreslår inte att befintliga insatser ska ersättas, utan att staden ska utreda hur det samlade skolstödet kan vidareutvecklas, med Skolfam och skolsamordnare som grund och med inspiration från UppSam. Att inte utreda behovet av UppSam innebär att kvarstående luckor i stadens ansvar för placerade barns skolgång lämnas utan åtgärd. Mot denna bakgrund anser Liberalerna att motionen bör bifallas.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av Camilla Bergman (L), Olof Peterson m.fl. (M) och Christer Eriksson (C)

Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut

Att därutöver anföra följande

Vi i Liberalerna, Moderaterna och Centern anser att skolgången är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga som är placerade i samhällsvård. För dessa barn är kontinuitet, samordning och tydligt ansvar avgörande för att de ska få likvärdiga möjligheter att klara skolan och nå sin fulla potential.

Idag finns ett behov av att ytterligare stärka samverkan mellan socialtjänst, skola och andra viktiga aktörer kring placerade barns skolgång. Bristande övergångar, otydliga ansvarsförhållanden och avsaknad av strukturerade arbetssätt riskerar annars att leda till avbrott i undervisningen och sämre skolresultat.

Mot denna bakgrund ser vi positivt på att utveckla skolstödet för placerade barn genom mer sammanhållna och evidensbaserade arbetssätt, såsom modellen UppSam. Ett sådant arbetssätt kan bidra till bättre planering, uppföljning och samordning kring varje enskilt barn.

Med anledning av detta anser vi att staden bör gå vidare med att utveckla och stärka arbetet med skolstöd för placerade barn, samt pröva arbetssätt som säkerställer att barnets skolgång ges hög prioritet genom hela placeringsprocessen.

Reservation av Leif Söderström (SD) som instämde i reservation anförd av Camilla Bergman (L), Olof Peterson m.fl. (M) och Christer Eriksson (C)

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Fatima Nur (L)

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Förvaltningens yttrande bygger på en alltför snäv tolkning av motionens intentioner. Att Stockholms stad i dag arbetar med Skolfam och har skolsamordnare på plats i samtliga stadsdelar är positivt, men det innebär inte att motionens förslag därmed är tillgodosett.

Liberalerna har varit drivande i att införa funktionen med skolsamordnare i staden. Det är ett viktigt steg som stärker samverkan mellan socialtjänst och skola. Samtidigt är det uppenbart att skolsamordnarnas uppdrag, mandat och arbetssätt varierar mellan stadsdelar och att funktionen i dag inte utgör ett samlat, strukturerat och likvärdigt skolstöd för alla placerade barn.

Motionen tar sin utgångspunkt i återkommande signaler från berörda verksamheter om att skolgången för placerade barn i praktiken fortfarande inte fungerar tillfredsställande på alla håll. Brister i överlämningar, skolstarter och skolövergångar kvarstår, och stödet ser olika ut beroende på placeringsform och geografisk tillhörighet.

Skolfam är en viktig och välfungerande insats för barn i familjehemsvård, men omfattar inte alla barn och unga i samhällsvård. Barn i jourhem, HVB och barn som är placerade i Stockholms stad men hemmahörande i andra kommuner saknar i dag ett sammanhållet skolstöd på stadsövergripande nivå. Modellen UppSam erbjuder ett exempel på hur ett sådant stöd kan struktureras genom tydliga faser, ansvarsfördelning och kontinuitet genom hela placeringskedjan. Motionen föreslår inte att befintliga insatser ska ersättas, utan att staden ska utreda hur det samlade skolstödet kan vidareutvecklas, med Skolfam och skolsamordnare som grund och med inspiration från UppSam.

Att avfärda behovet av en sådan utredning innebär att kvarstående luckor i stadens ansvar för placerade barns skolgång lämnas utan åtgärd. Mot denna bakgrund anser Liberalerna att motionen bör bifallas.

Järva stadsdelsnämnd

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

Att bifalla motionen.

Att därutöver anföra:

Stockholms stad bör utreda möjligheten att införa en modell lik UppSam – anpassad till stadens förutsättningar – i syfte att säkra skolgången för barn och unga i samhällsvård. En motsvarande modell i Stockholm bör även den inkludera barn som kommer från kommuner utanför Stockholms stad. Det är ett konkret steg för att förbättra livschanserna för en särskilt utsatt grupp, och det ligger i linje med stadens arbete för likvärdig utbildning och förebyggande sociala insatser.